

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בלבבי-ב 022 אהבה שאינה תלויה בדבר

בלבבי-ב 022 אהבה שאינה תלויה בדבר

אהבת ה' אמיתית נמצאת בנשמה, לא בגוף

עד כאן דיברנו מענין האהבה התלויה בדבר. עתה נשתדל בעז"ה לבאר ענינה של האהבה שאינה תלויה בדבר. ראשית נבין את הדברים, ולאחר מכן ננסה לראות איך לקנותם.

הבה נתבונן: מהי אהבת ה'? מי אוהב את הבורא? איזה חלק באדם?

ובכן, האדם באופן כללי מורכב משלשה חלקים: האחד - האיברים החיצוניים, מה שנקרא "הכלים החיצוניים", השני - מח, לב וכבד, שהם "הכלים הפנימיים", והשלישי - הפנימי ביותר - זו הנשמה ששורה בתוכו [הנפש, הרוח והנשמה שבאדם, נקראים באופן כללי בשם אחד: "נשמה"].

כשבאים לדבר על אהבת הבורא, עלינו לדעת שישנה בזה גם מדרגה של אהבה עם כוחות הגוף. זוהי מדרגה מאוד עליונה, בחינה של "לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי" (תהלים פד, ג), אבל כל זה שייך רק לאחר שההשגה הפנימית של האהבה נמצאת בתוקף מאוד, אהבה עם כלים יותר פנימיים, כלומר בעיקר בלב ובנשמה.

אהבה התלויה בדבר, כיון שהלב הוא לב של אדם, ומה שהוא מכיר זו החיצוניות, ממילא האהבה היא אהבה שתלויה בדבר: אם הוא מרגיש שהוא מקבל - הוא אוהב, ואם אינו מרגיש שהוא מקבל - יפסיק לאהוב.

האהבה האמיתית - שאינה תלויה בדבר, אהבת הקב"ה באמת - היא אהבה הנמצאת בנשמה! לא אהבה בחיצוניות שבגוף, ולא רק אהבה בלב, אלא אהבה בנשמה ששורה בלב. כשנשמת האדם נמצאת אצלו והוא חש אותה ומחובר עמה בהתגלות, אז שייך שתהיה אצלו אהבה שאינה תלויה בדבר.

מצד ענייני העולם הזה, הכל תלוי בדבר. אין דבר תמידי כאן בעולם. העולם הזה הוא עולם של תהפוכות, פעם כאן פעם שם, פעם נפרדים, פעם מחוברים, פעם בן נמצא עם אביו, לאחר מכן האב מסתלק. כלומר, העולם הזה הוא עולם של חיבורים, אבל חיבורים **לזמן**. זוהי "אהבה התלויה בדבר", והיא אהבה שיש לה ביטול.

בספרים הקדושים מובא, שבמקום הגבוה בגן עדן אין מושג של "אב ובן", וכל זאת למה? כי המושג אב ובן שאנו מכירים הוא מחמת החיבור שבגופים: האב הוליד את בנו, ממילא החיבור של האב לבנו הוא מצד הגוף. [יש גם חיבור מצד הנשמות, והוא ענין עמוק ואכמ"ל].

כשהנשמה זוכה להתנתק לגמרי מרגשות הגוף [ובד"כ הדבר אינו קורה מיד לאחר המוות, מלבד יחידי סגולה], היא חיה מצד עצמותה, האב אינו אב והבן אינו בן, יש אב ובן מצד הנשמה, אבל זהו כבר תהליך אחר, אהבה אמיתית שהיא למעלה מגדרי העולם הזה, כפשוטו.

כל אהבה שהיא מצד מדרגה של העולם הזה, היא אהבה התלויה בדבר, ויש לה זמן קצוב. זמן מסוים יש לה קיום, ולאחר מכן מתבטלת האהבה. לפעמים זמן הקיום ארוך, לפעמים הוא קצר, אבל סוף כל סוף "גזירה על המת שישתכח מן הלב" (פסחים נד ע"ב), ואפילו אהבת אב לבנו או אהבת איש לאשתו שהן לכאורה מסוג האהבה החזק ביותר כאן בעולם הזה,

מ"מ אחר הפטירה, כשעוברים י"ב חודש, נשכח המת מן הלב.

בכל אותה תקופה שיוסף היה במצרים ויעקב אבינו היה סבור שהוא מת [עשרים ושתיים שנה], אעפ"כ, אומרים חז"ל, הוא לא שכח את יוסף, כי במעמקי לבו ידע שהוא חי! אולם אילו באמת היה מת, היה משתכח מלבו.

אפילו האהבה הגבוהה שאנו מכירים כאן בעולם הזה, יש לה ביטול. הנה בענין אהבת איש לאשתו, לאחר שאשה מסתלקת לבית-עולמים יכול הבעל להנשא שוב, וכן האשה יכולה להינשא לאחר כשבעלה מסתלק מן העולם. זהו, אם כן, חיבור שבהכרח אינו חיבור גמור. אין מצד טבע העולם הזה אהבה שאינה תלויה בדבר ממש. ישנן רמות שונות באהבה שאנו מכירים, אבל אהבה שאינה תלויה בדבר על טהרתה - זהו מושג שאינו קיים בגדרי האנושיות בעולם הזה.

ממילא נבין שכשבאים לדבר על אהבה אמיתית, "ואהבת את ד' אלוקיך בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאודך", כדי לאהוב את בורא העולם עד כלות הנפש, בהכרח צריך אדם לצאת מכל גדרי הגופניות שלו. על מנת להכנס לאותו עולם של אהבה, עליו לתקן קודם כל את גדרי העולם הזה שבו, ועל גבי בנין זה לבנות את האהבה שאינה תלויה בדבר, כי כל זמן שהאהבה התלויה בדבר איננה מתוקנת, ממילא הקרקע, שעל גביה צריך לבנות את האהבה שאינה תלויה בדבר, נשמטת מתחתיו, ואם אין יסוד, אין בנין.

[במאמר המוסגר: באופן רגיל צורת הבנין היא להתחיל מהמדרגות התחתונות ולעלות שלב על גבי שלב, עד שמגיעים לנקודה שהיא למעלה מן העולם הזה - האהבה שאינה תלויה בדבר. אך ישנם יחידים שבשעת לידתם, או מכל סיבות אחרות שתהינה, כמו צער ויסורים וכדו', זכו להשיג את הנשמה במידת מה, והם מרגישים את האהבה שאינה תלויה בדבר אפילו שהמדרגות התחתונות שלהם אינן מתוקנות.]

מצד אחד זוהי מעלה, כי הם הגיעו להשגה גבוהה, אך מצד שני זוהי סכנה שאין כדוגמתה, כיון שאם הבנין התחתון אינו מיוסד, האהבה הזו יכולה להיות מולבשת בהרבה הרבה חסרונות. אדם כזה צריך אמנם לשמוח בחלקו, אך יחד עם זאת לפחד פחד נורא שמא הכל יהיה אצלו כמגדל הפורח באויר וחלילה יתנתק לגמרי מהמציאות].

אהבה שאינה תלויה בדבר - אחדות עם הבורא ית'

אדם הרוצה לעורר את החלק הנקרא "אהבה שאינה תלויה בדבר", ראשית כל, כפי שאמרנו, עליו לברר היכן מושרשת אהבה זו.

"קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא". "אהבה" היא בגימטריא "אחד", כידוע מהספרים הקדושים. כלומר, המהות האמיתית של האהבה שאינה תלויה בדבר, זו אחדות פשוטה עם הבורא עולם, התדבקות גמורה והתכללות בו. זוהי המדרגה של האהבה האמיתית שאינה תלויה בדבר כלל.

מדוע מוגדרת אהבה זו כאהבה שאינה תלויה בדבר?

ביאור הענין נראה כך. אחדות שהיא אחדות מקרית, אחדות מתיילדת, האהבה הנוצרת מכך היא אהבה מקרית שעשויה להתבטל עם הזמן. אבל אם האחדות היא אחדות בעצם, מצד עצמות הדברים, וכדוגמת אהבת האדם את עצמו - שהוא אוהב את "עצמיות הנפש" שלו, לא רק את גופו - ממילא האהבה היא אהבה עצמית בעצם ולא שייך שיהיה בה ביטול.

אהבה התלויה בדבר, כיון שהחיבור נוצר ע"י גילויים של אהבה, הרי חיבור זה הוא מנקודה מתיילדת, וממילא לאהבה זו יש ביטול. לעומת זאת אהבה שאינה תלויה בדבר, היא מציאות מושרשת בבריאה. "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא" הכוונה "אחד" בעצם! אין זו נקודה מקרית, מתיילדת. זוהי הגדרה של מציאות תפיסת נפשם של ישראל שהם מקושרים בעצם עם הבורא ית' ותורתו. אין קיום לעולם אם אין יהודים בעולם, ואין קיום לעולם אם אין תורה בעולם (כפי שהאריך בזה ה'נפש החיים').

כל זמן שאדם לא הגיע לגילוי בעצם שנשמתו היא אחד עם הבורא ועם התורה, בהכרח שהאהבה שהוא מכיר, היא עדיין אהבה התלויה בדבר. יתכן שלרגעים מסוימים תהיה לו הארה מסוימת של אהבה שאינה תלויה בדבר, אבל ראשית, ההארה תהיה רק לרגעים ספורים, ושנית זוהי הארה, לא עצמות האהבה. עצמות האהבה שייכת רק באדם שדבוק בבורא עולם בעצם, לא מכח מחשבה בלבד, אלא כמו שהאדם דבוק בעצמו מיניה וביה מצד המציאות, כך צריך להיות דבוק בבורא עולם.

ב' מדרגות בדבקות

"על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו" (בראשית ב, כד). במושג "ודבק באשתו" ישנן שתי מדרגות. לכאורה איש ואשה הם שני נפרדים, ממילא הדבקות ביניהם - חזקה ככל שתהיה - היא התחברות של שני נפרדים.

אבל בעומק הפנימי יותר, כיון שצורת היצירה מראש היתה שאדם נברא יחידי, נמצא שהדבקות היא חזרה פשוטה לאחדות שקדמה לנפרדות, חזרה לשורש האחדות של היצירה.

אמנם, כשאדם דבק באשתו, אין בהכרח שהדבקות תהיה ברמה הגבוהה יותר - דבקות של שורש היצירה. יתכן שיהיה דבוק באשתו, אבל כיון שבגלגול הזה, ובעוד כמה גלגולים, הם הגיעו נפרדים, הם מתאחדים ברמה של אחדות הנפרדים.

כן הדבר בענין הדבקות בבורא עולם: אדם שעדיין לא הגיע בנפשו להכרה של ה"חד הוא" האמור בחז"ל, שזוהי הכרת תפיסת המציאות, אפשר שיידבק בו ית' מכח שהוא מכיר בו ית' שהוא שורשו ומקור חיותו, אבל יישאר בתפיסתו שהוא והבורא ית' אלו שני עניינים שונים הדבוקים אחד בשני. כאשר יזכה להעמיק פנימה יותר בנפשו, יגלה את ה"חד" שלו עם הבורא, וזוהי הדבקות האמיתית!

זוהי בעצם ההגדרה הכוללת של "אהבה שאינה תלויה בדבר". אהבה שאינה תלויה בדבר היא גילוי "עצם" נפשו של האדם.

"חד הוא" - עם קוב"ה ועם ישראל!

בענין זה מוצאים אנו דבר נפלא בגמ' (ב"ב טז ע"ב): "וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה הזאת הבאה עליו ויבואו איש ממקומו... וייועדו יחדיו לבוא לנוד לו ולנחמו - מאי וייועדו יחדו? אמר רב יהודה אמר רב: מלמד שנכנסו כולן בשער אחד. ותנא: בין כל אחד ואחד שלש מאות פרסי. מנא הוו ידעי? איכא דאמרי: כלילא הוה להו, ואיכא דאמרי: אילני הוה להו, וכיון דכמשי הוו ידעי".

ופירש"י: "כלילא - כתרם, ובכל כתר שלשה פרצופים ואיש את שמו מחוקק על פרצופו, וכשבאין יסורין על אחד מהן פרצופו משתנה, וכן אילני"

כלומר, לכל אחד משלושת רעיו של איוב היה כתר או אילן, וכשאחד מהם לא חש בטוב, היו כל השאר יודעים זאת.

מהיכן הושרש בהם כח זה לדעת מה קורה עם החבר הנמצא במרחק רב ממנו? - אין זה אלא מכח גילוי ה"חד" הטמון בכל יהודי ויהודי. כשם שכשרגלו של אדם כואבת, הוא מרגיש את היסורים בכל חלקי גופו, כי הכל "חד", כך כשזוכה אדם להתכלל עם נשמות ישראל, עם התורה ועם בורא העולם - הוא מרגיש גם את שאר החלקים! ידוע שצדיקים חשים גם את יסורי הזולת. וכל זאת למה? כיון שהצדיק בנשמתו הוא חד עם נשמות ישראל בגילוי, ממילא כשיש צער ב"ענף", גם ה"שורש" מרגיש בו.

אם כן, אם רוצה אדם להגיע למדרגת אהבה שאינה תלויה בדבר, עבודתו היא להגיע למהלך של "פשוט גופך מעל נשמתך", להגיע למצב שהנפש קבועה ודבוקה בעולם של רוחניות גמור. כל זמן שהכניסה לעולם הרוחני היא על דרך מקרה, לא יתכן שתהיה באדם אהבה שאינה תלויה בדבר.

ההבדל המהותי בין אהבה התלויה בדבר לאהבה שאינה תלויה בדבר הוא, שהאהבה התלויה בדבר היא מקרית, ומדי פעם היא יכולה להפסיק ולחזור שוב. אבל אהבה שאינה תלויה בדבר, היא "אהבת העצם" ממילא אין לה ביטול! אם אדם נמצא בעולם של רוחניות בבחינה של "לפרקים", זוג שאינו תמידי, בהכרח שמדרגת אחדותו עם העולם הרוחני איננה גילוי העצם, מפני שהוא אינו חי בעולם זה. אולי הוא נמצא שם, אולי הוא מחובר לשם, אבל הוא גם יכול לצאת משם. אם כן, החיבור הוא מקרי, לא תמידי ולא עצמי, ובהכרח שהאהבה שהוא משיג זו אהבה התלויה בדבר.

רק אדם שחייב בעצם קבועים ודבוקים ברוחניות, יכול להשיג אהבה שאינה תלויה בדבר.

מדרגה שהיא למעלה מכוחות אנוש

כאן עלינו להדגיש נקודה חשובה: אין הכוונה שאדם החפץ להגיע למדרגה זו צריך להינזר מאכילה ושתייה, ולא להתעסק כלל בענייני הגשמיות, שהרי אפילו משה רבינו ע"ה, הגם שכשהיה על הר סיני ארבעים יום וארבעים לילה לא אכל ולא שתה, מ"מ כשהיה כאן בארץ הוא אכל ושתייה. וחז"ל הקדושים הגדירוהו שהיה בבחינת "איש האלוקים" - חציו שלמעלה היה בבחינת "אלוקים", וחציו שלמטה היה בבחינת "איש".

כלומר, המושג לחיות בעולם של רוחניות, אין כוונתו לצום משבת לשבת וכו', אלא שגם בשעה שאדם חי בעולם החומריות [בזמנים הצריכים והמוכרחים לכך] - גם אז, הנפש שלו, קביעות המחשבה שבמה, וקביעות המחשבה שבלב, מקושרים לבורא עולם, מקושרים לרוחניות.

כשאדם נמצא במהלך כזה, אין אצלו הבדל יסודי מצד מדרגת הנפש בין השעה שהוא עוסק ברוחניות לבין השעה שהוא עוסק בגשמיות. ההבדל הוא רק בחיצוניות, במה הידיים מתעסקות וכד', אבל מצד קביעות הנפש - הנפש דבוקה תמיד לנקודה רוחנית.

ובאמת, כבר כתב המס"י על מדרגה זו, שהיא למעלה מכוחות אנוש, וברור ופשוט שכך הוא, כיון שהאדם מצד עצם יצירתו, חי במהלך של עליות וירידות, ושתיהן לו קביעות בנקודה של עולם רוחני, שיהיה אצלו גילוי תמידי לנקודת האלוקות שבו - זהו דבר שהוא למעלה מגדרי אנוש!

בשעה שאדם נפטר והנשמה יוצאת מן הגוף, אז טבעי הדבר שהנשמה חיה בעולם רוחני, אבל כל זמן שהנשמה נמצאת בתוך הגוף, הריהי משועבדת לגוף במידת-מה, כל אחד לפי מדרגתו, ממילא בהכרח שהגוף מנסה להוריד את הנשמה לכה"פ ירידה כלשהי. לכן, שהנשמה תוכל להיות דבוקה בבורא עולם בשעה שהיא עדיין נמצאת עוד בתוך הגוף - זוהי מציאות למעלה מגדרי הבריאה, כיון שבגדרי הבריאה, הכלי הוא הגוף והאור הוא הנשמה, ובהכרח שכל חלק מנסה למשוך לצדו.

לכן, כתב המס"י (פרק כו), מדרגה זו - "תחילתו עבודה וסופו גמול, תחילתו השתדלות וסופו מתנה". בענין זה לא שייכת עבודה, אלא שכאשר אדם מצדו עושה את כל אשר בכוחו באמת לעשות על מנת לחיות בעולם של רוחניות, עולם של דבקות בבורא עולם, והוא מגיע לכלות הכוחות שלו - הקב"ה משפיע עליו שפע שהוא למעלה מגדרי כוחות בן אנוש!

אך שוב עלינו לזכור: מדרגה זו היא מדרגה גבוהה מאוד. אם הנקודות התחתונות נעלמות, והאדם מנסה לחתור להגיע לשם, דרכו לא תצלח! יש אמנם יחידים המסוגלים להחזיק שם מעמד, אבל אם לא - זהו נסיון לפרוח באויר, ומי יודע איך ומתי תבוא ההתרסקות!

צריכה להיות לאדם שאיפה ברורה להגיע למדרגה נעלה זו, אך בפירוש אין זו תחילת העבודה! לא יתכן במציאות שאדם ירגיש את הדברים כל זמן שלא זיכך את עצמו בדרך שדרכנו בה עד עכשיו, היינו: א. אמונה פשוטה שיש בורא עולם, ונסיון לחוש מעט את הימצאותו עמו. ב. אמונה בהשגחה פרטית. ג. תפילה על כל פרט ופרט. ד. אהבה התלויה בדבר.

אחרי שאדם עובר את כל המהלך הזה, והמדרגות התחתונות שלו מיוסדות בצורה בנויה - אז ודאי תיקן [לכה"פ באחוזים מסויימים] את המהלך שנקרא "משיגי הגוף", וממילא יתכן אצלו מצב שהנשמה תאיר והגוף לא יפריע כל כך. אבל אם הגוף איננו מתוקן, בהכרח שהוא מושך את הנשמה אחריה, ופעם הגוף מנצח ופעם הנשמה מנצחת, אבל זוהי מלחמה קשה, ואסור לו לאדם בדרך כלל להכניס את עצמו למהלך של מלחמה מעין זו, כמו שמבקשים אנו כל בוקר בתפילה: "ונא אל תביאנו לא לידי ניסיון".

צריך לדרוך בצורה המיוסדת כפי שביארנו, ומכאן ואילך, מי שזכה להגיע, יש לנסות להכנס לעולם של אהבת ה' שאינה תלויה בדבר, לחיות אך ורק עם הרבש"ע, שזה יהיה הדבר היחיד בחיים, ומלבד זה לא יהיה לו שום עסק ושום משא ומתן אחר, רק עם הרבש"ע "בעצם"!

ידוע על צדיקים גדולים שהעידו על עצמם שאהבת ישראל שלהם היתה במדרגה כזו, שבאותה מידה שאהבו את בניהם, כך אהבו את כל כנסת ישראל, כל איש ואיש מישראל.

איך יתכן כדבר הזה?

אלא שהם הם הדברים שדיברנו: האהבה שאדם אוהב את בנו, זו אהבה המושרשת מצד הגופניות, וכשאדם יוצא מן הגוף, בהכרח שתתגלה אצלו מהות אחרת של "אהבה". ולא רק שזו מהות אחרת של אהבה, אלא הסיבות לאהבה משתנות. הסיבות מצד הגשמיות הן חיבור לעולם הגשמיות, והסיבות לאהבה מצד האהבה הרוחנית, הן מחמת אחדות הנשמה, בבחינת "קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא". אם אדם באמת הגיע לאהבת ה' שאינה תלויה בדבר, בהכרח שתגע בלבבו גם אהבת ישראל אמיתית, כי הרי ה"חד הוא" אינו נאמר רק על הבורא ית', אלא גם על כנס"י, וכשם שהוא אחד עם הבורא, כך גם עם הכלל-ישראל.

ממילא, אם אדם מרגיש "רק" אהבת הבורא, בלי אהבת ישראל אמיתית, עליו לדעת בהכרח שהוא חי בעולם של דמיונות, כלומר, מחשבתו שהוא נמצא במהלך של אהבה שאינה תלויה בדבר, היא בגדר דמיון! אין זו אלא אהבה התלויה בדבר, ובסוג

אהבה זה יתכן שתהיה אהבת-הבורא ללא אהבת הנבראים, כיון שהאהבה מופנית רק כלפי מי שקיבל ממנו, ומהקב"ה הוא קיבל ומהנבראים לא קיבל.

אבל כשמגיע אדם להתכללות בבורא עולם, הוא מגלה את עצמו, את חלק הנשמה שלו שהיא האחדות עם בורא עולם, ואז בהכרח שהוא מגלה גם את האחדות עם כנסת ישראל.

ודאי שגם המושג "אחדות עם הבורא" יש בו עומק לפניו מן עומק. אין זה ענין של הסברים שכליים, אלא של עומק הכרת הנשמה באחדותה עם בורא עולם, וככל שגדלה ההכרה באחדות בפנימיות-הנפש, כך גדלה האהבה בהתקשרות לבורא ולכנסת ישראל.

הקב"ה יעזור שנזכה להיות דבוקים כולנו בבורא, ולעשות לו נחת רוח כל הימים.

- [\[בלבבי משכן אבנה - ח"ב\]](#) 1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/022-אהבהשאינהתלוייהבדבר>

Links

[1] <https://bilvavi.net/bilvavi.beis>